

Bruxelles, 8. ožujka 2021.
(OR. en)

6795/21

JAI 233
FREMP 38

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Delegacije
Predmet:	Zaključci Vijeća o jačanju primjene Povelje o temeljnim pravima u Europskoj uniji

Za delegacije se u Prilogu nalaze Zaključci Vijeća o jačanju primjene Povelje o temeljnim pravima u Europskoj uniji kako su odobreni pisanim postupkom 5. ožujka 2021.¹

¹ CM 2064/21.

ZAKLJUČCI VIJEĆA o jačanju primjene Povelje o temeljnim pravima u Europskoj uniji

Preambula

Vijeće Europske unije,

podsjecajući na članak 2. Ugovora o Europskoj uniji, prema kojem se Unija temelji na vrijednostima poštovanja ljudskog dostojanstva, slobode, demokracije, jednakosti, vladavine prava i poštovanja ljudskih prava, uključujući prava pripadnika manjina;

naglašavajući da Povelja Europske unije o temeljnim pravima (dalje u tekstu „Povelja”), svečano proglašena 7. prosinca 2000., čini prekretnicu u europskoj integraciji i simbol je našeg zajedničkog europskog identiteta;

ističući da pravno obvezujuća priroda Povelje obvezuje sve institucije, tijela, urede i agencije Unije, uz dužno poštovanje načela supsidijarnosti, kao i države članice pri provedbi prava Unije, da poštuju prava i načela te promiču njihovu primjenu u skladu sa svojim ovlastima i uz poštovanje ograničenja ovlasti Unije koje su joj dodijeljene Ugovorima, u skladu s člankom 51. stavkom 1. Povelje;

napominjući da je Povelja jedan od najsuvremenijih i najsveobuhvatnijih pravno obvezujućih instrumenata u području temeljnih prava i sastavni dio višeslojnog sustava Unije za zaštitu temeljnih prava;

podsjecajući na to da će se Unijinim pristupanjem Europskoj konvenciji o ljudskim pravima nadopuniti postojeća struktura zaštite temeljnih prava u Uniji i promicati veća dosljednost u zaštiti temeljnih prava u Europi, te **pozdravljajući** činjenicu da su Unija i Vijeće Europe nedavno nastavili s pregovorima o postizanju tog cilja;

naglašavajući da zaštitu temeljnih prava i vrijednosti Unije ne smijemo uzimati zdravo za gotovo. Riječ je o trajnom pothvatu i zajedničkoj odgovornosti koji zahtijevaju kolektivan napor svih uključenih aktera, odnosno institucija, tijela, ureda i agencija Unije te nacionalnih, regionalnih i lokalnih tijela, uključujući tijela za izvršavanje zakonodavstva, zakonodavce, suce i tužitelje, druge pravosudne djelatnike, sveučilišta i ustanove za osposobljavanje pravosudnih djelatnika, nacionalne institucije za ljudska prava, tijela za ravnopravnost i organizacije civilnog društva;

ističući da se temeljna prava mogu zajamčiti samo u demokratskom društvu utemeljenom na vladavini prava, čija je neovisnost pravosuđa jedna od ključnih sastavnica;

zabrinuto zbog nezapamćenih izazova prouzročenih pandemijom bolesti COVID-19 i njezina ozbiljnog utjecaja na ostvarivanje temeljnih prava i sloboda u područjima kao što su zdravstvena skrb, dugotrajna skrb, obrazovanje, rad, stanovanje, pristup hrani, kultura, pristup pravosuđu, pristup uslugama podrške, sloboda kretanja, sloboda okupljanja, sloboda informiranja i sloboda vjeroispovijesti ili uvjerenja;

zabrinuto zbog načina na koji posljedice pandemije nerazmjerno pogađaju osobe u ranjivom položaju te zbog njezinih mogućih dugotrajnih učinaka i drugih nepredvidivih posljedica za ljudsko dostojanstvo, jednakost i temeljna prava;

uvažavajući izazove u vezi sa zaštitom temeljnih prava, demokracije i vladavine prava koji su se posljednjih godina pojavili u Uniji i njezinim državama članicama, poput izazova koji se odnose na prihvat i integraciju tražitelja azila i migranata, digitalnu tranziciju te povećanu uporabu i moguću zlouporabu umjetne inteligencije², porast dezinformacija i govora mržnje na internetu i izvan njega, zaštitu osobnih podataka i privatnosti, sve manje prostora za civilno društvo, vanjske prijetnje integritetu izbora i demokratskom procesu, klimatske promjene i prekograničnu zaštitu ranjivih odraslih osoba;

primjećujući sa zabrinutošću kontinuirane ozbiljne probleme i prepreke potpunom ostvarivanju temeljnih prava za sve, kao što su siromaštvo, beskućništvo i nesigurnost zaposlenja, svi oblici diskriminacije, rodna nejednakost, nasilje u obitelji i nasilje nad ženama, djecom, LGBTI osobama, pripadnicima manjina, starijim osobama i osobama s invaliditetom te trgovina ljudima;

² Vidjeti zaključke predsjedništva o Povelji o temeljnim pravima u kontekstu umjetne inteligencije i digitalnih promjena (dok. 11481/20 od 21. listopada 2020.).

pozdravljajući stalni napredak u zaštiti temeljnih prava u Europskoj uniji, posebno putem zakonodavstva čiji je cilj jačanje zaštite i promicanja posebnih prava, strategija i akcijskih planova osmišljenih za jačanje zaštite temeljnih prava, kao i sudske prakse Suda Europske unije;

cijeneći važan rad koji Komisija obavlja u okviru svoje strategije za učinkovitu provedbu Povelje o temeljnim pravima u Europskoj uniji iz 2010.³;

pozdravljajući godišnje zaključke Vijeća i godišnja izvješća Komisije o primjeni Povelje, kao i godišnja izvješća o temeljnim pravima Agencije Europske unije za temeljna prava;

prepoznajući da su potrebni dodatni naponi kako bi se osiguralo da se ispuni potpuni potencijal Povelje, kako bi postala istinski učinkovita u životima ljudi i time poticala snažnu kulturu temeljnih prava u Uniji⁴;

podsjecajući na Zaključke Vijeća iz 2019. o Povelji o temeljnim pravima nakon deset godina: trenutačno stanje i daljnji rad (dalje u tekstu „Zaključci Vijeća iz 2019.”)⁵;

Vijeće Europske unije **ponovno ističe** svoju predanost ostvarivanju Povelje za sve i **usvaja** sljedeće zaključke:

1. Vijeće **pozdravlja** Strategiju za jačanje primjene Povelje o temeljnim pravima u Europskoj uniji⁶ (dalje u tekstu „Strategija o Povelji”) i njezinu povećanu usredotočenost na odgovornost država članica.
2. Vijeće **ističe** sinergiju i komplementarnost Strategije o Povelji s drugim politikama i instrumentima čiji su cilj promicanje i zaštita temeljnih vrijednosti na kojima se Unija zasniva, kao što su godišnji ciklus vladavine prava, novi akcijski plan za europsku demokraciju i Izvješće o građanstvu za 2020.

³ Komunikacija Europske komisije, 19. listopada 2010., COM (2010)0573.

⁴ Kao što je vidljivo iz Izvješća Agencije Europske unije za temeljna prava o temeljnim pravima iz 2019., godišnjih izvješća Komisije i istraživanja Eurobarometra o upoznatosti građana s Poveljom.

⁵ Usvojeni 7. listopada 2019., dok. 13217/19.

⁶ Komunikacija Europske komisije, 2. prosinca 2020., COM(2020)711 final.

Sprečavanje i promicanje

Oposobljavanje

3. Sprečavanje kršenja temeljnih prava zahtijeva odgovarajuće oposobljavanje svih sudionika u lancu provedbe Povelje, uključujući nacionalne institucije za ljudska prava, tijela za ravnopravnost i organizacije civilnog društva. U mjeri u kojoj je to moguće, izgradnjom kapaciteta trebale bi se uzeti u obzir posebnosti rada tih aktera, osobito pravosuđa. U tom pogledu Vijeće **poziva** države članice da ojačaju aktivnosti oposobljavanja u vezi s Poveljom na nacionalnoj razini, posebno razvojem ciljanih alata i oposobljavanja prilagođenih potrebama različitih aktera, iskorištavajući na najbolji mogući način dostupna financijska sredstva Unije i pomoć Agencije Europske unije za temeljna prava. Vijeće **naglašava** važnost sveučilišta i ustanova za oposobljavanje pravnih djelatnika u promicanju znanja o Povelji putem akademskih istraživačkih aktivnosti i aktivnosti oposobljavanja, također u suradnji s institucijama Unije, nacionalnim tijelima i organizacijama civilnog društva.

4. Vijeće **poziva** Komisiju da nastavi podupirati države članice i sve aktere na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini, kao i druge institucije, tijela, urede i agencije Unije, u primjeni Povelje i poticanju kulture poštovanja i promicanja temeljnih prava diljem Unije.

Vijeće **pozdravlja** doprinos Agencije Europske unije za temeljna prava izgradnji kapaciteta u vezi s Poveljom i razvoju namjenskih alata. Vijeće **potiče** Agenciju Europske unije za temeljna prava da te alate redovito ažurira, da budu dostupni na svim jezicima Unije i prilagođeni korisnicima te da im je lako pristupiti.

Podizanje svijesti

5. Vijeće **ističe** da je javnosti važno pružiti dostupne informacije o pravima sadržanima u Povelji kako bi se poticala svijest i odgovornost građana i građanki u vezi s Poveljom. U tom pogledu **pozdravlja** postojeće materijale koje su izradile Komisija i Agencija Europske unije za temeljna prava te **potiče** države članice da ih i dalje upotrebljavaju i šire. Vijeće **predlaže** državama članicama da istraže inovativne i komplementarne načine za podizanje svijesti, s posebnim naglaskom na određenim skupinama kojima je možda potreban pojačan pristup Povelji, kao što su starije osobe, osobe s invaliditetom i djeca, te da razmotre stvaranje posebnih stranica o Povelji na relevantnim institucijskim internetskim stranicama.

6. Vijeće **naglašava** da bi građani i građanke trebali znati kamo i kome se obratiti u slučaju kršenja njihovih prava u bilo kojoj državi članici. Vijeće **podsjeca** na koristan interaktivni alat za temeljna prava dostupan na europskom portalu e-pravosuđe⁷ i **poziva** sve države članice da mu doprinose, da ga ažuriraju i promiču.

7. Vijeće **pozitivno gleda** na kampanju podizanja svijesti koju je osmislila Komisija te u tu svrhu **poziva** Komisiju na suradnju s državama članicama, borcima za prava, kao što su nacionalne institucije za ljudska prava i tijela za ravnopravnost, te s organizacijama civilnog društva.

Primjena Povelje

Stručnost i podaci Agencije Europske unije za temeljna prava

8. Vijeće **ponovno potvrđuje** svoju spremnost da na najbolji način iskoristi stručnost i podatke Agencije Europske unije za temeljna prava u svojim aktivnostima koje bi mogle znatno utjecati na temeljna prava te **poziva** druge institucije Unije i države članice da učine to isto. Vijeće **sa zanimanjem iščekuje** nastavak rasprava o predloženim izmjenama Uredbe o osnivanju Agencije Europske unije za temeljna prava, među ostalim o opsegu aktivnosti Agencije za temeljna prava i njezinim metodama rada.

Uloga zakonodavca

9. Pravna stečevina Unije nastavlja se razvijati, među ostalim u područjima koja bi mogla znatno utjecati na temeljna prava. Vijeće **naglašava** obvezu Komisije i suzakonodavaca Unije da osiguraju usklađenost svih zakonodavnih prijedloga i instrumenata s Poveljom.

Vijeće **ponovno ističe** korisnost Smjernica o metodološkim koracima koje treba poduzeti za provjeru usklađenosti s temeljnim pravima u pripremnim tijelima Vijeća⁸ (dalje u tekstu „Smjernice”) kako bi se ocijenila i osigurala usklađenost zakonodavnih prijedloga s temeljnim pravima.

Vijeće **ponovno potvrđuje** obvezu preuzetu u zaključcima Vijeća iz 2019. o razmatranju novih načina za djelotvorniju uporabu Smjernica. Nadalje **podsjeca** Glavno tajništvo da bi Smjernice trebalo podijeliti sa stručnjacima u relevantnim pripremnim tijelima, i to tako da ih se stavi na raspolaganje na Portalu za delegate.

⁷ https://beta.e-justice.europa.eu/459/HR/fundamental_rights_interactive_tool.

⁸ Dok. 5377/15, 20. siječnja 2015.

U okviru svakog pripremnog djelovanja Vijeća trebalo bi procijeniti nove zakonodavne prijedloge s obzirom na te Smjernice; u tom pogledu Vijeće **potiče** promicanje izričite razmjene mišljenja o temi usklađenosti s Poveljom na početku pregovora i kad god se to smatra potrebnim. Vijeće **pozdravlja** osposobljavanje o Povelji, među ostalim o Smjernicama, koje Glavno tajništvo i Agencija Europske unije za temeljna prava nude predstojećim predsjedništvima. Također **pozdravlja** alat za e-učenje o Povelji koji je Komisija najavila.

10. Ističući da je Radna skupina za temeljna prava, prava građana i slobodno kretanje osoba odgovorna za pripremni rad u okviru zakonodavnih postupaka Vijeća u području temeljnih prava, prava građana i slobodnog kretanja osoba, Vijeće **potiče** predstavljanje informativnih točaka o aktualnim zakonodavnim predmetima s potencijalno znatnim učinkom na temeljna prava u okviru te radne skupine. Smjernice su koristan alat u tom pogledu.

11. Parlamenti i drugi dionici u nacionalnom zakonodavnom postupku imaju ključnu ulogu kako bi se osiguralo da je zakonodavstvo država članica u potpunosti u skladu s Poveljom, ako je to primjenjivo. Vijeće **potiče** države članice da u svoja nacionalna pravila o pravnom nadzoru i procjenama učinka zakonodavstva koje je obuhvaćeno područjem primjene prava Unije uključe obvezu osiguravanja usklađenosti s Poveljom. U tom pogledu **skreće pozornost** na postojeće najbolje prakse i alate na nacionalnoj razini i razini Unije, koji se mogu prilagoditi svakom nacionalnom kontekstu.

Uloga uprava

12. Vijeće **ističe** ulogu nacionalnih, regionalnih i lokalnih uprava, uključujući javne službenike, u tome da se pri oblikovanju politika u obzir uzme Povelja i osigura usklađenost s temeljnim pravima, te u poticanju kulture temeljnih prava na svim razinama izvršne vlasti.

13. Prepoznajući da je Strategija o Povelji usredotočena na odgovornost država članica, Vijeće ipak **podsjeća** da su sve institucije, tijela, uredi i agencije Unije obvezani Poveljom i da bi trebali biti uzor u tom kontekstu. Stoga **naglašava** da se u radu agencija Unije često u obzir uzimaju temeljna prava i **ističe** važnost odgovarajućeg osposobljavanja osoblja i praćenja njihovih aktivnosti.

14. Vijeće **skreće pozornost** na važnost prava na pristup dokumentima Unije, zaštite podataka i dobrog upravljanja kao načina kako poboljšati ostvarivanje i iskorištavanje prava sadržanih u Povelji za sve građane te njihovu svijest o tim pravima.

15. Vijeće **prepoznaje** ključnu ulogu koju tijela za izvršavanje zakonodavstva imaju u osiguravanju društva koje je sigurno za sve, ali i da njihovo djelovanje može osobito utjecati na temeljna prava. Vijeće **pridaje** ključnu važnost odgovarajućem osposobljavanju i praćenju kako bi se osiguralo da je svako djelovanje tijela za izvršavanje zakonodavstva u skladu s nacionalnim i međunarodnim standardima, kao i standardima Povelje, ako je to primjenjivo. U tom pogledu Vijeće **poziva** države članice da pružaju redovito osposobljavanje osoblju za izvršavanje zakonodavstva, zatvorskom osoblju i osobama koje rade u ustanovama za zadržavanje. Također **ističe** važnost toga da tijela za praćenje i nacionalne institucije za ljudska prava imaju pristup tim mjestima, čak i u kontekstu ograničenja zbog bolesti COVID-19, te ovlast za izdavanje preporuka.

16. Vijeće **naglašava** da su gradovi i lokalne vlasti važni akteri u promicanju temeljnih prava na nacionalnoj i europskoj razini. Stoga **poziva** države članice da promiču razmjenu iskustava i najbolje prakse među lokalnim tijelima, uključujući mreže gradova, te **potiče** iskorištavanje mogućnosti financiranja u okviru novog programa Građani, jednakost, prava i vrijednosti, posebice potprograma Uključivanje i sudjelovanje građana. Vijeće nadalje **sa zanimanjem razmatra** inicijativu Agencije Europske unije za temeljna prava o radu na okviru obveza za gradove ljudskih prava u Uniji kojima bi se trebala osigurati odgovarajuća vidljivost Povelje.

Financiranje

17. Vijeće **podsjeća** da svaki projekt financiran sredstvima Unije mora biti u skladu s pravom Unije, među ostalim s Poveljom, ako je to primjenjivo. Stoga **pozdravlja** uvođenje uvjeta koji omogućuje provedbu kako bi se osiguralo poštovanje Povelje u sljedećem proračunu Unije za razdoblje 2021. – 2027. Vijeće **sa zanimanjem očekuje** da Komisija razvije namjenski modul osposobljavanja i njezinu povezanu pomoć. Vijeće **potiče** države članice da osiguraju neometanu razmjenu informacija i suradnju tom pogledu te da prema potrebi uključe nacionalne institucije za ljudska prava. Također **poziva** države članice da u tom pogledu razmotre iskorištavanje stručnog znanja Agencije Europske unije za temeljna prava.

Razmjena dobrih praksi i koordinacija

18. Vijeće **potvrđuje** korisnost uzajamnog učenja i razmjene dobrih praksi među državama članicama o provedbi Povelje na nacionalnoj razini te održavanja tematskih rasprava o Povelji.

19. Vijeće **podsjeća** na to da je na temelju poziva Vijeća Komisiji iz zaključaka Vijeća iz 2019. pokrenuta posebna stranica na europskom portalu e-pravosuđe. Vijeće **poziva** sve države članice da na toj stranici bilježe svoje relevantne dobre prakse, među ostalim na nacionalnoj razini. Tu bi stranicu trebalo redovito ažurirati.

20. Kako bi se olakšala koordinacija i protok relevantnih informacija, Vijeće **poziva** države članice da razmotre imenovanje kontaktne točke za Povelju ili da postojećoj kontaktnoj točki povjere promicanje i koordinaciju izgradnje kapaciteta, razmjene informacija i podizanja svijesti o Povelji. Nacionalne kontaktne točke mogle bi predstavljati poveznicu između različitih razina vlasti u zemlji i drugih tijela, uključujući tijela s nadležnostima u području ljudskih prava i organizacije civilnoga društva, kao i institucije i agencije Unije.

Provedba i praćenje

Uloga Suda Europske unije i nacionalnih sudova

21. Vijeće **ponovno ističe** važnost sudske prakse Suda EU-a u tumačenju i primjeni Povelje. Kako bi se promicala sudska praksa i podizala svijest o relevantnim postupcima, Vijeće **smatra** da bi to trebalo biti sastavni dio osposobljavanja o Povelji i prenositi se unutar država članica. Vijeće **poziva** Sud EU-a da nastavi surađivati s mrežama nacionalnih sudova, osobito putem neformalnih razmjena ili studijskih posjeta.

22. Vijeće **naglašava** ključnu ulogu sudova u osiguravanju poštovanja temeljnih prava. Suci su istinski jamci Povelje jer se od njih traži da osiguraju učinkovitu sudsku zaštitu prava sadržanih u njoj. Vijeće **sa zadovoljstvom primjećuje** da se nacionalni sudovi sve više koriste Poveljom, kao i zahtjevima za prethodnu odluku upućenima Sudu EU-a, primarnim oblikom sudskog dijaloga u okviru Unije. U vezi s time **poziva** Agenciju Europske unije za temeljna prava da redovito ažurira bazu podataka Charterpedia, uključujući nacionalnu i europsku sudsku praksu sadržanu u toj bazi podataka.

23. Vijeće **poziva** države članice da istraže daljnje mogućnosti za poboljšanje razine znanja pravosuđa i drugih pravnih stručnjaka o Povelji, oslanjajući se na posebne materijale za osposobljavanje, uključujući alate za e-učenje. Vijeće **predlaže** da države članice potiču mreže sudaca, sudaca porotnika i počasnih sudaca te drugih pravnih stručnjaka da ponovno stave naglasak na primjenu Povelje na nacionalnoj razini, i to suradnjom na osposobljavanju i razmjeni praksi te nadovezujući se na potporu i alate koje nude Komisija, Europska mreža za pravosudno osposobljavanje i Agencija Europske unije za temeljna prava.

24. Vijeće **pozdravlja** novu strategiju Komisije naslovljenu „Jamčenje pravde u EU-u – Europska strategija za pravosudnu izobrazbu za razdoblje 2021. – 2024.”⁹, posebice u pogledu osposobljavanja o Povelji, te pozdravlja djelovanje koje Komisija namjerava poduzeti u okviru Strategije o Povelji.

⁹ Komunikacija Europske komisije, 2. prosinca 2020., COM(2020)713 final.

25. Vijeće **pozdravlja** predanost Komisije da predstavi godišnje izvješće o primjeni Povelje s tematskim pristupom usmjerenim na posebna područja politike uređena pravom Unije, na temelju načela objektivnosti, pravednosti i jednakog postupanja prema državama članicama, i **sa zanimanjem očekuje** predstavljanje prvog izvješća usmjerenog na temeljna prava u digitalnom dobu, koje treba biti objavljeno u 2021. Vijeće **poziva** Komisiju da u svoja izvješća uključi i najbolje prakse za bolju primjenu Povelje na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini te da osigura da izvješće bude prilagođeno čitateljima i stavljeno na raspolaganje javnosti.

26. Vijeće **se obvezuje** održavati godišnju razmjenu mišljenja o primjeni Povelje, na razini Unije i nacionalnoj razini, na temelju godišnjeg izvješća Komisije, godišnjeg izvješća o temeljnim pravima koji izrađuje Agencija Europske unije za temeljna prava i informacija koje države članice pružaju na europskom portalu e-pravosuđe. Godišnja rasprava trebala bi potaknuti ciljane zaključke Vijeća usmjerene na budućnost.

Nacionalne institucije za ljudska prava i tijela za ravnopravnost

27. Vijeće **prepoznaje** da neovisne nacionalne institucije za ljudska prava i tijela za ravnopravnost imaju ključnu ulogu u zaštiti i promicanju temeljnih prava i u podizanju svijesti te doprinose osiguravanju usklađenosti nacionalnih politika s Poveljom. Nacionalne institucije za ljudska prava ključne su za provedbu Povelje s obzirom na njihov širok i horizontalan mandat u području ljudskih prava i njihovu blizinu građanima.

29. Vijeće **potiče** države članice koje još nisu uspostavile neovisne nacionalne institucije za ljudska prava u skladu s načelima koja se odnose na status nacionalnih institucija („Pariška načela”) da to učine, podsjećajući i na pokazatelj 16.a.1 ciljeva održivog razvoja. Države članice u kojima su nacionalne institucije za ljudska prava uspostavljene trebale bi osigurati da im se pruže dostatni resursi i osoblje kako bi ispunile svoj mandat. Nadalje, Vijeće **naglašava** da je osiguravanje poticajnog okružja i odgovarajućeg financiranja ključno za iskorištavanje potencijala nacionalnih institucija za ljudska prava i tijela za ravnopravnost kao agenata Povelje.

30. Vijeće **napominje** da ima prostora za poboljšanje učinka rada nacionalnih institucija za ljudska prava i **potiče** države članice, Komisiju te druge institucije, tijela, urede i agencije Unije da dodatno ojačaju uzajamnu suradnju s tim mehanizmima, osobito osiguravanjem njihova redovitog i potkrijepljenog sudjelovanja u razmjeni mišljenja s vladom i u izvješćivanju.

Civilno društvo

31. Vijeće **prepoznaje** da su organizacije civilnog društva često prva instanca kojoj se građani obraćaju radi potpore i informacija u vezi sa svojim pravima; često su i predvodnici u sprečavanju njihova kršenja ili zloupotrebe i odgovora na takva kršenja i zloupotrebe. Vijeće nadalje **prepoznaje** ključnu ulogu organizacija civilnog društva u razmjeni relevantnih informacija o Povelji i podizanju svijesti.

32. Vijeće **podsjeća** na važnost uklanjanja nepotrebnih, protupravnih ili proizvoljnih ograničenja prostora civilnog društva, kao i suzdržavanja od nametanja takvih ograničenja, te **potvrđuje** da je transparentno, dostatno i lako dostupno financiranje ključno za učinkovit i neovisan rad organizacija civilnog društva. U vezi s time Vijeće **sa zanimanjem očekuje** provedbu Unijina Fonda za pravosuđe, prava i vrijednosti.

33. Vijeće **poziva** države članice da razmotre načine kako poboljšati interakciju i suradnju s organizacijama civilnog društva, u cilju podupiranja izgradnje kapaciteta za primjenu Povelje kako bi se bolje promicala i štitila prava sadržana u njoj. U tom pogledu **smatra** dobrom praksom da se vlade redovito sastaju s organizacijama civilnog društva, uključuju ih u pripremu nacionalnih akcijskih planova o temeljnim pravima i u izvješćivanje o primjeni instrumenata temeljnih prava te da uspostave strukture u kojima se okupljaju predstavnici civilnog društva, borci za prava i javna tijela.